

BUDA-PESTA

31 Aug. st. v.

12 Sept. st. n.

Vă eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 35.

Anulu XI.

1875.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Mirés'a principelui Milan.

Septemanile trecute diuariile politice se ocupara multu de caletor'a principelui Milan la Viena. Facuta chiar in momintele isbucnirii unei revolutiuni in Hertiegovina, aceea pare de cea mai inalta importantia politica.

In adeveru, principele Milan a si avutu intrevederi cu corpulu diplomaticu, inse rezultatulu acelu conferintie nu s'a pré stracoratu in publicitate.

Si candu lumea politica se aflá in culmea curiositatii sale, atunci o scire electrica suprinse pe toti cu o intemplare neaseptata. Acea scire spunea, cà Milan s'a logoditu la Viena cu domnisiór'a Rosco.

Amu inregistratu si noi acea scire. Astadi vinimu sè infatisiamu on. publicu alu nostru portretulu miresei fericite, dimpreuna cu o pré scurta biografía a ei.

Jun'a mirésa, Natalia Rosco, fu nascuta la anulu 1859. E unic'a fiica a colonelului russescu Rosco, carele avendu in Besarabi'a si in Romani'a mari possessiuni teritoriale,

Natalia Rosco.

a trairu mai multu la Iasi, unde s'a si casatoritu, luandu de socia o fica a familiei Sturza.

Dupa mórtea lui, o rudenia, principele Moruzzi a devenitu tutorulu ei si directorulu bunuriloru sale. Famili'a Moruzzi e un'a dintre cele mai vechi familie in Orientu, care si trage originea din timpurile bizantine.

Principele siede la Odessa, acolo a crescutu si Natalia, inse petrece timpu multu si la Paris. In acestu cercu tener'a orfana a colonelului Rosco a primitu educatiunea cea mai in-grigita. Ea vorbesce frantiosesce, russesce, romanescce, si are multe cunoscintie din sciintiele reale.

Unu naturelu placutu, purtare simpla si o rara frumusetia bruneta, forméza caracteristic'a ei.

Asiá dara principele Milan va avé unu titlu nou, cá sè nutrésca simpathia pentru Romani: nu numai mam'a lui, dar si a sociei sale a fostu romana!

Romania, tiér'a mea!

Câti vampiri din lumea mare,
Romania, plaiu divin:
Ti-au pusu sinulu la tradare,
Sè franga chipu-ti de crinu.
Ti-au pusu sinulu la tradare,
Sè te pota impilá, ...
Si-ai versatu lacrimi amare,
Romania, tiér'a mea!

Câte secle cu dimbire
Au privitu pe campulu teu,
Èr pe elu sioptu de zefire
Fuge 'n sboru, ca 'n Eliseu.
Èr pe elu sioptu de zefire
Óre line ti-portá,
Dar adi siusci in liniscire
Romania, tiér'a mea!

Hei! atunci — si-acum'a éra ...
... Marea scena s'a schimbatu;
Atunci Romanulu érá fiera,
Adi e mnelu ne-intiercatu.
Atunci Romanulu érá fiéra ...
Turcu 'n Seraiu tremurá,
Ti-fugeau Lesii din tiéra,
Romania, scump'a mea!

Hah! dar nu vedi stéu'a blonda
In zenitu a aparutu,

Bela, draga mama blanda
Taci te rogu pe unu minutu;
Bela, draga mama blanda:
„Plansulu teu ér va 'ncetá“,
Asiá-ti spune-o voce lina
Romania, tiér'a mea!

Adi resaru si voru sè vina
Fii-ti, la scumpu-ti odoru,
Si-oru privi cum se anina ...
Bratiu-ti dulce 'n sinulu loru.
Si-oru privi cum se anina
Tóte linu si 'ncetisioru,
Èr devis'a-le sè spuna:
Pentru tiéra voru sè moru!

A. Pituceanu.

Dómn'a Chiajna.

— Novela istorica. —

(Urmare.)

Grósnicu fu tipetulu Ancutiei, candu ea se aruncá peste trupulu sfasiatu alu iubitului seu!

Unu noru de fumu implù chili'a; vèlvori de focu, esiau din gur'a vetrui, si grindile trosniau, scaparandu tianduri inflacarate.

Atunci icón'a cea mare cadiù din parete, cu unu resunetu lungu si tênguiosu.

Ventulu aruncase paie aprinse pe 'nvelitóre, si foculu incinsese de tóte partile turnulu. Pandurii se 'mbrânceau si se rostogoliau pe scara, cu tipete si cu sgomotu, cautandu sè scape din primejdi'a pojarului, ei fugiau care incotro gasiá locu de fuga.

Tóta nóptea arse chindí'a lui Socolu; in murgulu dioriloru o sira de schintee incununau a sa crésta, cari si ele se stinsera un'a dupa alt'a. Câte-va dile inse mai in urma, clădirea surpata inca fumegá.

IV.

P u s t n i c ' a .

Dupa ce Pórt'a Turcésca mazili din Domn'a tierii romanesci pe Petru Schiopulu, acestu Domnescu coconu, adusu in Tierigradu, fuse pusu in Cantiuri, si trimisuurgiunu la cetatea Coni'a din Anadolu; dar mama-sa ingrigiata alergase curendu in urm'a lui si cu manile pline de auru ceruse inapoi pe fiulu ei celu robitu.

Patru-dieci mfi galbeni, (afara de totu atătia ce adusesse dreptu haraciu alu tierii,) impartiti pe la viziri si pe la curtenii de tóta man'a,

scapara dilele amenintiate ale lui Petru; dar unu lucru mai alesu întórse spre dinsulu voi'a vegiata a sultanului: adica marinimós'a predare a unei comori de o suta trei-dieci mfi galbeni, cari se dovedisera adunati si pusi la pastrare de némulu Domnescu alu tierii Romanesci.

Imperatulu se milostivì si harazì diece mfi dintr'insii betranei dómne; ér pe coconulu ei lu-oprì la Tierigradu cu léfa din haznao'a imperatésca ³⁴⁾ si peste câte-valuni i mai adaugà si dóue-dieci asprii tainu pe di. ³⁵⁾

Cu atát'a inse nu se multumiá Chiajna; avendu unu fflu pe scaunu, ea sirguì sè-i agonisésca si celuialaltu Domn'a vecina a Moldovei, de care se folosiá pe acele vremi unu Ionu Voda, veneticu armeanu ³⁶⁾, pururea imvrajbitu cu turcii; dreptu aceea nu putinu lucrá dins'a la pêr'a si la osind'a lui Ionu Voda.

In sffirsitu la anulu 1574 ea isbutì, prin uneltirile sale sè scóta carte de mazilia Domnului Moldovenescu si 'n locu-i sè se orenduiesca fiulu ei Petru ³⁷⁾, care si purcese din Tierigradu insotitu de óste turcésca.

Din partea sa, Ionu Voda nu primì voiosu, cá sè se lapede de Domn'a, ci adunandu-si boiarii si tier'a, le cerù juramentu statornicu cá sè se lupte si sè móra impreuna cu dinsulu, si incependu atunci gatarile de batalia, trimise sè poftésca cu léfa pe cazaci cá sè-i vía intru ajutoru; ér acestia, cum-su resboinici si 'n veci gata a se amestecare in totu felulu de vrajbi, se adunara o mía dóue sute de ómeni si venira la dinsulu. ³⁸⁾

Dincóce de Milcovu, aflandu de neprietenésca priimire ce au Moldovenii sè faca fratinelui seu, Alesandru voda si-strinse si elu ostirea si se gatì a purcede spre Moldova, in intimpinarea lui Petru. ³⁹⁾

Pe de alta parte Dómn'a Chiajna, temendu-se intr'asiá priincióse impregiuràri de vre-o isbucnire protivnica in tier'a Oltului, unde 'n veci clocoteá o dusmanía ascunsa a supra némului Domnescu, hotarì sè dea insa-si o raita prin orasiele oltanesci, cá sè 'ngrozésca pe cutezatori si s'amagésca cu maguliri pe cei cu buna voia.

³⁴⁾ Din raportulu solului nemtiescu Wysz, de la maiu 1568. Hammer.

³⁵⁾ Din raportulu Bailului venetianu Barbaro, de la 8 iunie 1569, Hammer.

³⁶⁾ Vorniculu Urechia.

³⁷⁾ Cronicele romanesci, Hammer.

³⁸⁾ Vorniculu Urechia.

³⁹⁾ Constantinu Capitanu, Daci'a I. IV.

Ea trecù repede prin Slatina, prin Caracalu, prin Craiova si gasì mai pretutindeni casele boiaresci pustite; cari nu perise de sabi'a slugitoriloru domnesci, fugisera in pribegia ⁴⁰⁾; mosnenii ce mai remasese, impreuna cu opinc'a, rabdau pasulu tierii si nici macaru adusera jaluirei Dómnei.

Ce-i buna Romanului jaluirea, candu urechi'a ce-lu asculta, e totu un'a cu man'a ce-lu apésa? Tace, pana ce Dumnedieu prinde 'ntro di mila de dinsulu, ori pan' ce insu-si se innéca cu rabdarea si atunci si-face singuru dreptate.

Chiajna si-urmà dar in tihna calea spre Cerneti si spre Rusiav'a.

Ea caletoriá intr'unu radvanu, care pe atunci erá o larga cuthia de lemnu vapsitu, scobita rotundu si asediata fara arcuiri pe unu dricu cu patru róte ferecate. Optu telegari inhamati unguresce, de-a lungulu, cu sleauri de curea subtiri si 'ntinse, purtau trasur'a mai usioru cá ventulu. Erau totu calusiei rotundi de Dobragi'a si bahmeti ⁴¹⁾ zbirliți de Bugeacu, alesi totu patrarei si cincarei ⁴²⁾, negrii la peru ca pén'a corbului, cu códele lungi, cu cómele resfirate, cu nar'a 'n ventu, fugari neobositi ce abiá atingeau, in buestru, cu copit'a de tierina. Doi surugfi flacaiandrii cu pintene numa 'n gaitane, cu caciul'a motiata de óia p'o urechia, cu maneci albe, largi si sufulcate, i manau din calarí, saltandu usioru pe siele, chiundu veselu din gura, si plesindu din bicele loru ce se 'mpleteciau, pe d'a supra capeteloru, ca mii de sierpi incovoiosi.

Astfelu sburá 'n cale Dómn'a Chiajna, prin codrii din apusulu Craiovii, si 'ncepuse, a'noptá candu trasur'a-i scoborì intr'o lunca, unde, printre carpeni stufosi, printre desu alunisiu se stracurau apele galbenatice ale unui ríu; naintasii trecusera ap'a prin vadu, candu de odata, opintindu-se 'n locu, incepura a sforái; ceilalti cai le urmara pild'a si printr'unu minutu tóte hamurele se 'ncurcase; bahmetii se resfirau in desginuri, sariau in dóue picíore, nechezindu spariati, cu urechi'a drépta, cu cóm'a sbirlita, nesupusi frâului, neascultatori glasului stau incordati si nu voiau sè ia din locu.

— Dar, màre, ce sè mai fia si ast'a? —

⁴⁰⁾ Pe atunci se aflá fugitu tocmái in Spani'a unu Nicolae Basarabu, cum se vede in Mag. Ung.

⁴¹⁾ Caii de Bugeacu se numescu astfel in balade.

⁴²⁾ Cuvinte intrebuintiate in baladele poporane, publicate de I. V. Alessandri.

strigau unii din drumeti, nencercati la sém'a cailoru, — ori cà strechi'a a datu intr'insii?

— Ba asiá-su bahmetii de la noi, — respunse cu mandría unu betranu lincanu tataru din Bugeacu, — au sementia de Misiru, si calulu de la Misiru miróse de departe unde-i vr'unu zidu parasitu si sforaie a pustíu, nechéza ca de gróz'a mortii.

Intr'adeveru pe malulu invecinatu, dintre desisiulu meruntu alu unui zavoiu de copacei, se 'naltiá pe albastrél'a intunecata a ceriului, unu parete îngustu si negru, cu muchi'a surpata, cu laturile crepate, fiorosu si cobitoru ca urm'a unui pecatu in amurgulu cosciintiei. Sgomotulu alaiului Domnescu desteptase bufnitiele si liliecii, cari, din crestaturile vechiei zidiri sburau fâlfaindu in tóte partile cu tipete ascutite.

— Cruce ajuta! — urmara slugitorii intre sine, cautandu sè descource hamurile cailoru, — ce daramaturi sè fia aste? Èr vr'o manastire pângarita de pagani, arde-i-ar foculu!... Ce scii? . . .

— Ba-i, pare-mi-se, chiar chindi'a lui Socolu, care au ars'o mai anii trecuti pandurii, candu au ucisu si pe Radu, feciorulu lui . . . Asiá e; vorba e! ia, tocma ací, in lunc'a Motrului. Cica, màre, c'a trei'a dî dupa ce au datu cladirea pojarului, a esitu nóptea din pivniti adanci, o staffa c'o icóna mare sapata 'n peptu si a apucatu tipandu in patru parti, de unde sufla patru venturi, si la resaritu, si la miediulu-dilei, si la sóre apune, si apoi si-a alesu cale spre stéu'a noptii, si s'a dusu, màre, s'a dusu totu incolo, in fundulu iernii, unde-su trocenii de ninsóre ca muntii . . .

— Vedi d'aia nu s'a mai pomenitu d'atunci sè fia ómeni cu siederea pe locurile aceste! — au bajeneritu toti Romanii de spaima.

— Audi, màre, baditia! — adaogara cu mirare ascultatorii, si fiindu cà 'n vremea povestirii hamurile se asiediasera in buna orenduíela, slugitorii apucara caii de dêrlogu, i trecura, facêndu-si crucea, pe dinaintea daramaturiloru, si apoi surugii plesnindu din bice, strigara cu glasu ascutitu: „I! hâi sè mérga!“ — si tóta cét'a in gón'a mare porni inainte.

De audise Chiajna ceea ce se vorbise, cine póte scii? Destulu e cà chipu-i remase neclintitu; fruntea-i totu ineretita, ochirea-i totu strasnica, dintii-i totu inceletati.

La Cerneti, la Rusiav'a si apoi la Tergu-Jiului cercetãrile sale avura acela-si sfirsitu; pretutindeni ea gasi o aromire nepasatória

din acele ce dicu: „Sè n'aibi téma!“ si adesea ascundu unu jãratecu. Se 'ndreptã apoi spre Bilcea, cá de acolo sè se 'ntórca, pe sub Muscele, la locul unde se adunasera fiii sei.

Drumulu ce merge prin munti, din Gorgiu la Rimniculu Vâlceii, la departare de vr'o dóue ceasuri de orasiu, apuca de-a lungulu print'ó vale larga, prin care curge, pe o 'ngusta matea asternuta cu petrисиu grosu, períulu numitu Otaseulu⁴³⁾. Ai dice, cà apele sale limpedii se jocu cu veselfa in resfatiate incovacturi, une ori stracorandu-se binisioru prin érb'a désa si merunta a luncei, alte ori alergandu cu pripa d'a curmedisiulu vâii de la unu malu pana la altulu, ca suveic'a pe itiele resboiului. D'a stang'a riului sunt dóluri pe cari crescú amestecati bradi si paltini, frasinu si mestécani; de cealalta parte munti cu 'nalte piscuri si-aréta cóstele loru aprigi, ripóse si surpate, ce se destindu ca unu vechiu parete de uriasi, miscatu de urmezéla si de putregaiu.

Intr'o séra lun'a inaintandu liniscitu pe din dosulu acelor negre vêrfuri sfaramate, intunecá cu umbrele loru prelungite adanc'a vale si apoi ér une ori, scapandu printre surpaturi, radiele ei sticlau, ca petre seumpe, pe valurile pripite si clocotóse ale micului períu.

Erã liniste pretutindeni, candu incepù a resuná, ca unu vuetu, departatu, trépetulu cailoru ce purtau si 'nsotieau radvanulu Dómei Chiajne.

Unu lipcanu alergá inainte, cá sè cerce drumulu si sè deschidia calea; calulu seu, ce 'n gón'a mare se asternea drumului ca suflarea de ventu pe érb'a de pe campu, fugiá scapãrandu din copita si pe totu minutulu, puindu-si gleznele in valuri, strabatea mate'a sierpuita a ostaseului.

De odata la unu malu, agerulu dobitocu se oprì sforaindu; ér calaretiulu audindu in préjma-i unu gemetu slabu si sfirsitu, zarì sub o radia trecatória a lunei, chipulu séu mai bine umbr'a unei fiintie albe si uscate, ce zaceã asvêrlita pe malulu verde alu riuletiului.

Trupulu ei despuiatu ce abiá lu-inveliá niste tióle sfasiate, pareã zdrobitu; manile si piciórele-i slabe si langede, cautandu póte in recórea riului ceva inviere, pluteau pe d'a supra apii ca frundie 'ngalbenite de tómnã; capu-i obositu cadiuse pe petrисиulu din matea

⁴³⁾ Acolo s'a ziditu mai pe urma 'n vale manastiroa dintr'unu lemnu, si susu pe munte, manastirei Surpatele.

si pletele-i resfirate se scaldau, furate de valuri.

Aprodulu gonaciu se oprì dinaintea acelei ierne, ce semená mai multu cu unu mormanu de óse si 'ndata in urma-i sosì totu alaiulu Domnescu. Tóta glót'a drumetiloru, pana chiar si Dómn'a, se coborira din radvanu si de pe cai si se apropiara de locul unde se aflá nenorocit'a fiintia; toti, facêndu-si cruce, priviau cu o milósa spaima acelu trupu sfáramatu, in care suflarea semená cu cea din urma vapaiere a candelai ce se stinge.

Ér ea, dinaintea unei asiá sgomotóse adunári, deschise incetinelu pleópele sale afundate: ochii sei mari si holbati se sticlira cu o nespusa durere, catra malulu dreptu alu valcelei si trupu-i intregu, prin niste usióre tresaritari ale nevreloru, pareá c'ar vré, c'ar cere sè se traga spre unu locu doritu.

Acelu locu erá o magura verde cu muchea lata si rotunda, pe care crescuse din vécuri departate, unu betrañu stejaru, sub alu carui latu frundisiu se umbriá totu délulu; nu departe pe dinsulu unu plop strabunu si-innaltiasse spre nori crescutulu semetiu. Amendoi cá frati sermani si napustiti crescusera singuratici p'acelu costisiu; amendoi de mari de vécuri se luptasera 'mpreuna cu crivetiele si cu vijelíle; amendoi in sute de rînduri scuturasera 'mpreuna candu vesel'a frundia, candu trist'a zapada; amendoi se unisera cá sè fía, in pusthíu, lacasiu milostivu alu paseriloru ceriului, umbraru recoritoru alu turmeloru zabusite, adapostu binecuventatu alu caletorului obositu.

Spre dinsii acum se 'ndreptá staruit'a dorintia, suspinulu celu din urma alu neputinciósei acele fiintie.

(Finea va urmá.)

A. I. Odobescu.

Nedei'a din Oravitia.

— Datina poporala. —

Am auditu vorbindu-se multu de regiunile intru adeveru romantice ale Banatului, cari farmeca nu pe unulu din cercetatori si lu-inaltia in sferele mai inalte din cele prosaice. Sufletu-mi erá insetatu de multu sè vedu si eu câtu este de incantatória natur'a in originalitatea sa, câtu e de frumosu codrulu cu cantaretii sei locuitori, acompianati de murmurulu riului cristalinu si plinu de pescuti sprintenei, cu o vorba, doriau de multu sè

vedu si eu frumsetiele naturei, cari ni inaltia anim'a si ne incanta. Si acést'a dorintia se realisá, candu fui norocosu a primí o pretinósa invitatiune la Nedei'a din Oravitia montana, séu mai bine disu, la Nedei'a bufaniloru.

Cum sè ve spunu, cum sè ve descriu bucurí'a mea simtita la cetirea invitatiunii? In adeveru simtiescu, câtu este de debilu condeiulu meu! Totu ce scfu eu sè spunu este, cá ide'a cumca voiu sè vedu positionile pitoresci, o datine frumósa a poporului romanu, intrég'a inteligintia romana cu tóte florile si pretiósele adunate la unu locu, mi-imprumutá fantasiei mele aripele ventului si in nesce óre de caletoria ajunsei in Oravitia multu dorita.

— Ah! cá frumósa este natur'a chiar in simpl'a sa goletate! — esclamá coborindu-me din vagonu si ochii mei se delectara in locul estu romanticu.

In stang'a, in drépt'a sunt déluri frumóse invescute cu paduri umbróse si intrerupte prin vâi incantatórie.

Dar ce vorbescu eu de regiunile romantice, candu am plecatu la Nedeia?!

Sè vedemu pe scurtu acést'a petrecere poporala!

Poporulu romanu atâte placeri si petreceri si-au sciutu formá, câtu intr'adeveru i ajungu in destulu cá prin ele sè-si mai uite din númerosele necasuri si suferintie incarcate de secli in spatele lui. Si aceste datine, petreceri sublime nu au peritu, nu s'au stinsu din mintea si anim'a lui; ci s'au sustienutu peste secli, si au remasu eterne in viéti'a lui.

Este frumosu si demnu a pastrá datinile mosiloru nostri, pentru cá ele sunt cá atâte documinte pentru caracterulu, viéti'a interna si nationala a poporului romanu.

Dintre tóte datinile romaniloru Nedei'a este mai placuta in totu Banatulu, pentru cá estinde darulu seu petrecatoriu peste tóte satele din pregiuru, si dá ocaziune rudeloru, amiciloru si amorosiloru la intelnire.

Nu e unulu din locu, care sè nu dorésca a luá parte la Nedeia.

Dar mai alesu feciorulu si fét'a, dóra aru si morí sè nu póta merge la Nedeia, unde au ocaziune a-si spune dorulu si amorulu infocatu.

Anim'a mi-saltá de bucuría vediendu, cá in ori-care parte me uitám, nu vedeam alt'a decâtu romani imbracati serbatoresce, mergêndu ca si mine, la Nedeia.

Inainte de tóte am mersu la locul de

dantiu in avlí'a bisericeii din délu. Candu ajunséi, feciorii jocau pe intrecute.

Betranii erau asiediati pe érb'a verde si faceau sfaturi, éra betranele formau unu cercu in giurulu jocatoriloru si priviau cu placere nespusa la fetiorii si fetele loru cum jóca si si-petrecu.

Tóte fetiele erau voióse.

Feciorii ca feciorii, dar fetele m'au incantatu de totu, si mai alesu fratutiele din vale.

Marturisescu sinceru, cà nicairi n'am vedutu asié fete, asié romancutie frumóse ca aici, cari la cea d'antâia privire ti-atragu simpatí'a; la a dóu'a privire consacredi totu ce ai in lume pentru dins'a; la unu zimbetu, oh la unu zimbetu uiti cà esti omu in lume, te striformedi, si te radici in patri'a fantasieloru, sè gusti o sarutare, si apoi se mori.

Portulu fratutieloru inca le maresce frumseti'a.

Tóte si-au luatú pólele cele de bumbacu si camesi'a cea de giolgiu, maneci largi, pieptariulu celu cu flori cosute din fire de metasa, dinainte catrinti'a de diverse colori, din napoi chitielea lucrata cu multa arte.

Cine n'a vedutu romanca in chitiele, nu scie ce e portulu frumosu. Chitielea cu colóre rosta, galbina si mai alesu cu fire de auru atâta farmecu dà copilitiei, câtu o preface intr'o dina.

Feciorii, ca bradii muntelui, au camesia lunga cu guleru si manece impistrite, brâulu e incinsu cu unu brâciru mai multu in colóre rosta, pieptariulu celu cu bumbi mandri e deschisu, ca sè i se véda florile de pe camesia. Toti sunt frumosi si vêngiosi.

Si ce e mai interesantu e chiuirea, prin care si-esprima feciorii parerile loru despre fete. Feciorulu romanu nici nu ar puté jocá cu multa placere, séu invertí vr'o féta cu multa usioretate déca n'ar chiuí.

Asié eram de entusiasmatu, incâtu mai cà me superasem, cà n'am avutu atragere catra dantiu, se fiu pututu invertí si eu vr'o romancutie cu oprege.

Sér'a se coborise prin aeru, cu lumini balae, ca unu velu de auru, si petrecerea inca si-continú flusturatulu seu sboru si mai de parte.

Éra o séra lina si de totu romantica, zefirulu se inganá cu florile, paserile erau ocupate cu rugatiunea loru de séra, éra stelele incepeau a se iví pe ceriu, din candu in

candu cadea câte o stea pe ast'a séu pe aceea culme.

Din turnulu bisericeii sunà 9 óre.

Dantiutorii si publiculu se imprasciara, càci éra de cu séra.

Dómnele si domnisiórele frumóse se dusera indestulite din balulu poporului la „Casina'a romana“, càci acolo s'a deschisu balulu inteligintiei.

Cum a decursu acestu balu nu sciu, càci n'am pututu luá parte.

Mane di cu anim'a doiósa me rentornài éra a casa, ducéndu cu mine o suvenire placuta.

Lazaru P. Petrinu.

Estetic'a prandiului.

— Dedicata junimei. —

Cumpetulu bunu e o virtute, recomendabila peste totu decursulu vietii; elu e in stare a conservá si sanetatea corporala si spirituala a omului. Omulu moderatu poftesce, câtu traiesce. Firesce, cà ací nu póte fi vórba de soiulu mancàriloru si beuturiloru si de modalitatea pregatirii loru, ci numai cantitatea si calitatea loru folositoria vine in consideratiune.

Dar sè nu cugete, stimatele cetitórie, cà eu voiescu a tiené atare predica de postu. Acea o lasámu pentru catedr'a bisericeii. Voiu atinge ací altu sujetu, unu sujetu mai identicu cu cumpetulu celu bunu, cu postululu celu rationalu, unu sujetu de buna cuviintia, de tonu bunu, de moda, carele pentru lumea culta e de mare interesu, si si folositoriu privitu din ori care punctu de vedere. Acestu sujetu lu-botezámu de asta-data cu titul'a „estetic'a prandiului.“

Pentru mai buna lamurirea sujetului nostru lu-impartímu in capitle si le tratámu pe rëndu. Asiá este:

1. Servitiulu la mésa.

Nu se póte negá, cà unele servitiuri si consideratiuni câtu de mici la mésa, pe cari si-le facu cu reciprocitate membrii cercului de la mésa sub decursulu prandiului, cinei ori dineului, au partea loru fórte placuta si gratiósa.

Déca casatoritii, barbatulu si femeia, dupa positiunea chiamàrii loru, in decursulu dîlei sunt despartiti, prandiulu séu timpulu gustàrii, i unesce éra si in cerculu familiaru. Ací dupa tonulu bunu, si-aréta unii la altii

nisce complaceri, cari producu óre-care man-gaiere, óre-care bucuría, cari dau bucateloru de multe-ori arom'a placuta. Modulu in care se esecuta aceste complaceri si servitie, nu pu-tínu contribue la fericirea casnica. Astu-felu de prandiu apoi se póte intru adeveru numí „nunt'a amorului.“

Si nu numai complaceri, ci si unele ser-vitie se receru la mésa. Unu autoru francesu dice: „Putinu lucru la mésa, carele nu absórbe de totu atentiunea, dà aroma petrecerii.“ Deci nu strica déca bucatariulu séu bucatarés'a ser-vesce bucatele din cuina, in unele privintie permisibile, neperfectu pregatite, dandu prin aceea ocaσιune óspetiloru, a puté face si ei ceva. Asiá d. e. e bine cá bucatele sè se ser-vésca pe mésa, mai putinu serate, piperate, ocetite, indulcite etc. de cum se recere, cá asiá vecinulu sè póta cu tóta complesanti'a intinde plapandei sale vecine sareriti'a, ori iag'a cu ocetu, oleiu s. a.; cu care ocaσιune nu lipsescu nici espresiunile de eticheta, de finétia.

In Russia, in cercuri mai nobile si beu-tur'a se tórna si servesece prin servitori la mé-sa. In Anglia, si si la noi, se abatu de la acestu usu, putine esceptiuni facându unele delica-tese: vinulu de Champania s. a. Si e bine asiá: ca sè lasa óspetiloru ocaσιune, a jocá rol'a principiloru alegatori germani de la incorona-rea Imperatiloru, si a torná dameloru vecine séu amiciloru singuri picuri de viétia in po-calul. In Anglia, la mese mai mari, unde amicii si cunoscutii, indepartati fiindu cu scaunele unii de altii, nu-si potu face servitiulu tornà-rii, si-facu semne de inchinare fratiésca prin gesturi, ca prin golirea pocalului de odata sè se sustiene gustulu in comunicatiune placuta, si din departare.

2. Bucati mici si bucati mari.

Brillat-Savarin in ingeniosulu seu opu: „Fisiologi'a gustului“, dñce, cumca ar fi bine unele delicatése, precum sunt: smochinele séu caisinele, séu persicele mustóse, intregi a le luá in gura si a le rumegá, de órece dice, cum-ca numai asiá se póte castigá gastulu deplinu alu mancàrii, déca cœriulu gurei intregu se imple de suculu cutarei delicatése si cu tóte noduletiele nerviloru gurei vine in atingere. Acést'a ar fi buna óra ca armonisarea intre-gului acordu alu tonuriloru in musica. Cine nu imbuca cu grosulu din cutare mancare, ci numai primis labis gustaresce, dobandesce nu-mai jumetate de placere.

Inse bunacuviinti'a cu acést'a teoria ane-

voia se póte impacá. Astfeliu „gustu perfectu“, si-lu póte cine-va concede, numai fiindu sin-guru séu in cercu de totu familiariu, de si fisice inca s'a documentatu a fi si periculóse chiar vietii une ori, p. e. cáti s'a inecatú cu bucaturi pré mari. Dara la mésa mai mare séu chiar si familiaria, ar fi contra esteticeii, a-si implé gur'a si a-si imflá bucele ca o maimutia. Trasurile cele regulate si blande a le faciei se schimosescu, si si falcile si dintii, cauta sè ope-reze nenaturalu si scârbosu, cá sè devinga greutatea importului pré mare. Pe langa aceea, nici nu se cuvine la mese, a aretá fóme de lupu.

Totu-de-una atât'a se iee omulu in gura, câtu fara deformarea faciei, si fara opintire se pote rumegá. Un'a bucata mica se póte mai bine rumegá, bine rumegata mai usioru se mistuie in stomacu, si asiá nu potu urmá congestiuni séu stricarea sistemului mistuirii, prin urmare se conserva sanetatea. Dietetic'a dice: cá omulu nu traiesce din mancare multa, ci numai din mancarea, ce o póte mistuí. Afara de aceea, limb'a si buzele si sub mancare, trebue sè fia gata la vorbire, ce cumca la gur'a impluta e cu neputintia, fie-cine scíe. Baga bine de sé-ma, domnisiorule! cá poti fi poftitu, de ama-bil'a-ti vecina, la unu cuventu, tocmai candu ai luatu bucat'ur'a cu gustulu deplinu, si voindu sè-i dai respunsu, sè nu ffi silitu a practisá in-dereptu bucat'a, séu precum am observatu mai susu, sè o patiesci si mai reu.

Unu pictoru ispaniolu a depinsu unu ta-blou dupa sistemulu lui Brillat-Savarin, mai susu citatu. Tabloulu represinta pe jovialulu pruncu Murillo, cum imbuca cu sete din pepe-ne. Gur'a i e plina, bucele imflate, suculu pe-penului i cura afara. In icóna póte cá i se stá lui Murillo bine, si dóra ar fi in stare a escitá apetitu in spectatoriulu, dar in prassa e neper-missibilu, tocmai precum unele poesfi nu se potu traduce si in prosa.

3. Bucat'a cea mai buna.

La trangearea unui curcanu, cine e in stare a taiá totu bucàti de frunte, asemenea de bune si alese? Pe taieriulu ce ni se presentéza vedemu pe langa bucàti mai carnóse, si bucàti mai osóse. Peptulu, spinarea, tiempii stau in contrastu cu capulu, grumadiulu, aripile si pi-ciórele ciurecanului.

(Finea va urmá.)

Georgiu Traila.

S A L O N U.

Premiala femeiloru romane.

De si dejă trei concursuri n'au produsu rezultatulu doritu, totusi vinimu sè mai deschidemu si a patr'a óra unu concursu in interessulu in floririi beletristicii nóstre.

Se cere o novela originala. Cele din istori'a nóstra nationala si din viéti'a poporului romanu voru avé preferintia.

In câtu pentru lungimea opuriloru, se observa, cà fia-care are se cuprinda celu putinu o cóla tiparita cu litere „Cicero“ — si in formatulu „Familiei.“

Manuscriptele voru fi a se decopiá cu mana straina, cà-ci scrisorile cunoscute se voru refusá.

Opulu nu se va subsemná, ci numele autorului se va scríe in o epistola alaturata, sigilata si prevediuta cu devis'a novelei.

Terminulu tramiterii e 15 dec. st. n. a. c. la adresa redactiunii nóstre.

Premiulu e **10** galbeni, care se va judecá de catre o comisiune de trei insi. Novel'a premiata se va publicá in „Familia.“

Celelalte redactiuni sunt rugate a luá notitia despre acestu concursu.

Budapesta 7 septemvre 1875.

Redactiunea „Familiei.“

Fotografii din galeri'a dietei.

Femei'a — dupa cum dice Haller — suferé fómee mai multu timpu decátu barbatulu, ea — precum ni spune Plutarch — se imbéta (pardon de espressionel) mai greu, ea — conformu tesei lui Aristoteles, — in nóta timpu mai indelungatu de-a supra, ea — dupa Plinius — este mai arare ori atacata de lei, si — cum afirma Aristophanes — lupta cu mai multu zelu pentru convingerea sa.

Déca sentinti'a din urma contine unu adeveru necontestabilu, femeile aru indepliní cu mai multa demnitate rolulu unuí deputatu. Inse durere! Gelosi'a barbatesca n'a deschisu inca terenulu pentru astfelu de activitate si secsului frumosu.

Dar inca bine! Celu putinu astfelu vedemu pe bancele de deputati mai putini insi, cari n'au locu acolo. Apoi, déca nu camer'a in sa-si, dar barem galeriile ei sunt interesante.

De asta-data inse si camer'a e mai interesanta decátu pan'acuma. Scimu, cà totu ce e nou, ni atrage mai placutu atentiunea. Acuma si camer'a e nóua, va sè dica si ea reclama privirile nostre.

Camer'a deputatiloru, care 'n ultim'a dí a lunei trecute si-a deschisu sesiunea, se deosebesce tare de cea de mai-nainte. Par' cà este alt'a de totu. O privire numai si ne convingemu indata, cà ea are de totu alta fatia. A inteneritu multu. Aprópe la 200 de insi dintre cei betrani nu s'au mai alesu, si in loculu loru a venit mai toti ómeni noi, tineri. In locu de asiá multe capete plesiuve, acuma vedemu nisce frisure bine ingrigite. La tóta intemplantia o privelisce mai placuta — pentru ochii dameloru. Din caus'a acést'a, eu m'asiu si remasi, cà de acuma inainte voru amblá in galeria mai multe, decátu in róndule trecutu.

Cum sè nu? Aice au sè se intemple multe scene petrecátorie. Deputatii tineri sunt ómeni galanti. Ei nu siedu totu-de-una josu in sala pe bancele loru, ci mai vinu susu in galeria, sè converseze cu damele. Si in adeveru! Este multu mai placutu a conversá cu vr'o dama frumósa, decátu a ascultá vorbirea séca a cutarui colegu despre finantiele tierii, care accentuandu deficitulu statului, i mai aduce a minte si deficitulu seu propriu. Apoi nu totu omulu asculta svatulu lui Heine, care predica ómeniloru sè-si platésca datoriiile.

Si asiá apoi de multe ori, pana candu in sala se planuescu intrigele politice inalte, susu in galeria se tiesu firele unei intrige de amoru, cari nu se desnóda decátu inaintea altarului.

Noi Romanii, din Ungari'a si din Banatu, avemu mai putini reprezentanti in camera decátu pan'acuma. Pressiunea si terorismulu guvernului, servilismulu si miserabilitatea uoruu diregatori de ai nostri, poltroneri'a inteligintiei romane si slabiciunea poporului nostru — au produsu fructulu potivitu.

Antoniu Mocioni, Desseanu, Babesiu si Stanescu — din partid'a nationala — nu mai sunt alesi. Cei doi primi nici nu si-au mai pusu candidatur'a, — ér acesti din urma au trebuitu sè cada fatia de contracandidatii magiari in nesce cercuri electorale cu imposita majoritate romanésca.

Nu vremu sè facemu politica prin aceste sire, nici nu e permisu in loculu acést'a, cà-ci fóia nóstra e beletristica. Constatámu numai decadinti'a spiritului nationalu, si la asta suntemu indreptatiti ca Romani si cadileri ai pressei romane. Nici cestiune de partida nu voimu sè inscenám, cà-ci n'avemu nici o placere a ne mestecá in valmesiél'a lupteloru de partide; facemu inse cestiune de romanismu.

E bine, partid'a nationala a perdutu patru insi, si a câstigatu numai unulu, pe dlu Constantinu Gurbanu. Parintele Gurbanu e unu preotu tineru, care prin talentulu seu si cultur'a sa, a ajunsu iute protopopu in comitatulu Aradu. E unu barbatu oncrabilu si respectatu. Aceste calitati i-au asecuratu mandatulu de deputatu.

Cu dsa partid'a nationala romana numera siese insi: Borlea, Doda, Gurbanu, Hodosiu, G. Popu si Romanu. Cinci cunoscuti vechi si — unulu nou.

Partid'a guvernamentală romana a perdutu pe: Bésán, Bogdanu, Bonciu, Gozmann, Ioanovicu, Iurca, Popescu, cari nici unulu nu s'a mai candidatatu si pe Buda carele a muritu. Dar a câstigatu pe: Antonescu, Ciple, A. Popu, Nistoru, Misiciu si Stup'a. Adeca in locu de optu — siese.

Dlu Antonescu e unicu romanu, carele vine la dieta cu dóue mandate, fiindu alesu in dóue locuri, si la Sasca si la Bogsia. Cá jude administrativu a fostu unu diregatoriu de modelu. Se bucura de stima mare in cerculu seu. A facutu multu pentru poporu si pentru instructiunea publica. Oficiulu seu fiindu incompatibilu cu deputati'a, — cerculu seu administrationalu de securu va plange departarea lui.

Dlu Ciple, din Maremuresiu, e omu nou in parlamentu. Dar si pan'acuma a devenitu cunoscutu, cà-ci e celu mai inaltu in tóta camer'a. Déca si simtiemintele lui nationale sunt atátu de inalte? — vomu vedé mai

tardiu. Cerculu seu l'a alesu prin aclamatiune, cà-ci partid'a contraria a vinitu cu diece minute mai tardiu la alegere.

Dlu Alesandru Popu, alesu in Chioru in contra nationalului Medanu, e omu tineru si — nensuratu. Mai de multu a fostu jude administrativu, ér in urma advocatu. De la ultim'a restauratiune districtuala a apartienutu partidei malcontentiloru. Din caus'a acést'a la 1873 a lucratu pentru alegerea lui Indre, care atunce erá mare nationalistu. Dar tóte-su trecátorie! Mai alesu nationalismulu chiorenescu!

Dlu Iosifu Nistoru a fostu pan'acuma unu advocatu in comitatulu Aradu. Mai de multe ori a voitu sè fia deputatu. Dar numai acuma reesi a-si eluptá mandatulu, — trintindu pe candidatulu nationalu romanu. Adeca pretinlu intràriisale in parlamentu a fostu scumpu. — Alegatori sei inse i-au adusu si acestu sacrificiu, sciindu prè bine — ce platesce elu.

Dlu Misiciu a mai fostu deputatu, de si la sessiunile din urma n'a avutu noroculu sè obtiena vr'unu mandatu. E unu barbatu de talia atletica, frumosu, are o barba admirabila, si possede unu talentu oratoricu eminentu. A apartienutu tota-de-una partidei lui Tisza si de dragulu acestuia a renunciatu si de postulu de notariu publicu in Timisiór'a — numai ca sè póta fi depututu.

Dlu Stupa e notariu la o multime de societàti filantropice unguresci, si are o apoteca bine arangiata in Budapést'a.

Dintre vechii deputati romani guvernamentali s'au realesu numai: Cosma, Mihali si Petricu. Astfelu numerulu loru totalu e 9.

Asiá dara la diet'a Ungariei acuma se afla de toti 15 deputati romani, — cà-ci in Transilvani'a de astadata nu s'a alesu nici unu deputatu romanu.

Salutámu pe cei pucini alesi, si li dorimu succesu in toti pasii ce voru face pentru in florirea natiunii si patriei nóstre!

Iosif W. Vulcanu

Romantica de baia din Nizza.

Nu de multu, la cartea de apelu din Oporto, Portugalia, s'a pertractatu unu procesu, plinu de detaiurile cele mai picante.

Originea acestui procesu datéza inca din anulu 1872. Pe timpulu acela unu principe russescu a datu la Nizza unu balu fórte splendidu, la care a participatu tóta elit'a óspetiloru cosmopoliti!

Principes'a a prefacutu apartamentele sale private in niste locuri de rapausu fórte incantátorie, prin cari ventilátoriele nevediuete respandeau in continuu aeru próspetu.

Intr'un'a din aceste budoare, slabu luminata de o lampa de alabastru, zacea visandu pe unu scaunu lungu tiner'a contesa Eleonora Riberio de Melo si gândurile ei sburau — cine scie unde?

Atunce de odata se deschise usi'a, si intrà frumosulu si tinerulu vicomte Gustavu Lilio, carele de si abiá pasise in vèrst'a de june, totusi facù dejá câte-va fapte renumite ia felilulu loru.

Fiulu unei familie belgiane, elu se inscrise in legiunea, care petrecù pe nefericit'a imperatésa Charlotte la Mexico. Acolo dinsulu a luat parte in tóte luptele, fu ranitu de dóne ori si numitu dupa fia-care lupta in

ordinulu de di, in fine se rëntórse cu imperatés'a in Europa, unde la Nizza incepù a cantá de sanetatea mai-cei sale.

Lilio erá regele tuturoru festivitatiloru, idealulu tuturoru inimblóru femeiesci. Elu iubiá multu pe frumós'a Andalusiáná si trasurile lui nu remasera fara impressiune in anim'a ei.

In momentulu candu dinsulu acuma intrà in budoarul contessei, acést'a ascunse iute o epistola parfumata in batist'a ei.

Tinerulu se apropiá emotiunatu de scaunulu contessei. Perulu spaniolei atinse fati'a lui; elu putù observá undularea peptului ei.

Ce au vorbitu ei, numai Dumnedieu scie si dinsii. Tinerulu in fine i sarutá man'a. Ea i intinse cu mani tremurande batist'a si i diése:

— Cetesce, dara mai tardiu!

In momentulu acést'a usi'a se deschise si intrà Don Riberio de Mello, barbatulu damei.

— Bon soir, cher vicomte! — diése elu cu unu surisu ghiatiosu. Precum vediu, dómn'a te-a ocupatu de totu pentru sine. Scii, cà cei din sala de dóne óre lungi simtiescu lips'a dtale?! Toti incepura a fi nelinisciti, pana ce in sfirsitu eu vinií a te cautá, unde esti? Ah! ce frumós'a batista ai dta! Aréta-mi-o putintelu, vicomte!

— Don Riberio, pentru ce acésta batjocura? Acésta batista nu te privesce.

— Pardon, iubite vicomte, din contra ea me intereséza multu. Batist'a aceea are o asemenare grozava cu ceea a sociei mele, si dta intielegi...

— Si-apoi? — intrebà vicomtele rece.

— E bine, déca batist'a e a sociei mele, apoi de buna séma ea ti-a daruit'o.

— Te insieli, Don Riberio. Batist'a nu mi s'a daruitu; eu am luat-o.

— Diable! Atunci dta, findu cà batist'a a costatu 203 le louis, ai fi unu talhariu...

Vicomtele respunse plinu de manía:

— Dta scii, Don Riberio, cà eu nu sum talhariu, ci unu barbatu care am inim'a la locu. Stau la dispositiunea dtale.

In diu'a urmatória desu de diminétia, nu departe de citadel'a din Villafranche, se intalnira doi barbati cu spad'a 'n mana. Tinerulu belgianu cerù permissiunea d'a lasá pe sine peptariulu seu albu. I se acordá. Lupt'a incepù.

La primulú atacu spad'a cadiù din man'a lui Lilio, si arm'a contrariului seu i strapunse inim'a. Elu cadiù la pamentu, si erá mortu.

Candu secundantii desfacura peptariulu sè védia ran'a, sub peptariu ei gasira o batista sangerósa.

Spad'a lui Don Riberio o strapunsa mai nainte de-a petrunde la inim'a inimicului seu.

Don Riberio incepù procesu de despartire de soci'a sa, inse tribunalele de instanti'a prima si a dóu'a respinsera cererea lui.

Figaro.

B o m b ó n e.

Dialogu din o scóla jidovésca:

Invetiatoriulu: Levi, sei-mi vei tu spune ce felu de gresiéla au facutu fratii lui Iosifu, candu l'au vendutu pe elu?

Invetiacelulu tace. Invetiatoriulu intréba pe alu doile, pe alu treile, si asiá mai departe pe mai multi, dar nici unulu nu sciù respunde. In fine elu intrebà pe Iacobu, si acest'a respunse:

— Aceea, cà l'au vendutu pré ieftinu.

La curtea juratiloru din Paris se pertractá unu procesu frivolu. Presiedintele facù atente pe dame, cà ce are sè urmeze, si le svatul sè se departeze.

Dar abiá se miscà un'a dóue. Celelalte remasera locului.

Presiedintele: Damele onorabile s'au departatu. Pertractarea se póte incepe.

Junele advocatu X. si frumós'a lui sociá infrara urmatóri'a conversatiune:

— Ce gandesci, scump'a mea: óre n'ar fi mai bine sè-mi ceru vr'o diregatoria?

— Nu-mi pasa. Numai jude investigatoru sè nu te faci.

— Pentru ce, draga?

— Pentru cà inaintea tribunalului de multe ori ajungu dame tinere, si eu cetescu in diuarie, cà ele „se predau judecatorului investigatoru.“

— Spune-mi, dle colonelu, ce insemnéza casatorí'a civila?

— Aceea, cà militarii facu curte dameloru, si civilii le iau de muieri.

CE E NOU?

Maj. Sa regin'a a plecatu din Sassetot la 7 l. c. si a sositu in a 8-a la Paris, unde va petrece pana 'n 15 incognito. Nu va primí pe nimene, afara de MacMahon si pe soci'a acestuia. La 15 Maj. Sa va plecá la Londra.

Palatul Domnescu la Sinia. Precum se scíe, Domnitoriulu Romaniloru, Carolu I, petrece vér'a cu soci'a sa totu-de-una la manastirea Sinaia. In anulu acest'a Domnitoriulu a inceputu a cladí acolo unu palatu propriu. Solenitatea punerii fundamentului a avutu locu la 10/22 augustu. Despre acestu actu dlu Cesaru Boliacu serie in Trompet'a Carpatiloru unu articolu mai lungu, din care noi vomu estrage urmatóriele: La 9 óre diminéti'a la sant'a liturghía au fostu Voda si Dómn'a in costumu elegantu nationalu cu domnisiórele sale de onóre si cu alte dómne din elit'a societáti romane asemene in costumu nationalu. Apoi ministrii si alte notabilitáti si personalulu curtii. Slujb'a s'a facutu de siese preoti. Dupa acést'a, in processsiune mare, Voda si Dómn'a in capu, si cu vr'o alte diece june imbracate in albu cu cununí verdi si cu flori, dimpreuna cu preotii si toti cei de fatia — la vr'o 2000 de insi — au mersu pe muntele Pétra-arsa. Dóue umbrare de bradi erau destinate pentru preoti si pentru Voda si Dómn'a. Pe paretii verdi ai acestuia se'ntindeau si planurile palatului; erá intinsa si més'a pe care sè se subseria hrisóvele si sè se opereze cu bagarea loru in tubu de stiela si apoi in altulu de arama, impreuna cu tóte medaliele si monetele batute in epoc'a Dinastiei. Rugatiunea pentru coborirea Santului Spiritu la santfrea apeí s'a facutu cu mare pompa, si musicelle in préjma esprimau acésta ruga-

tiune. Impuscaturi de pétra din stancile minate respundeau acestei maretie rugatiuni. Apoi Voda antáiu se cobóra, ia cimentu cu mistri'a de argintu si pune in giurulu scobiturei cu tubulu de arama, apoi Dómn'a, mai stralucinda in lacrimi abundante esite din simtie-minte profunde, a pusu cu mistri'a sa cimentu in ace-l'a-si giuru. Pétr'a cea mare s'a lasatu pe tubu, Voda a luat ciocanulu si a batutu pe ea in patru coltiuri, apoi Dómn'a, ministrii etc. Voda, emotionatu fórte, a rostitu, candu a batutu cu ciocanulu in pétra, urmatóriele cuvinte: „Sè se ridice acestu castelu si sè fia intr'o dí si léganulu Dinastiei nóstre si alu tierii!“ Dupa sevêrsirea acestei solemnitáti, lumea s'a imprasciatu prin potecelle paduriloru. Unu dejunu splendidu s'a datu la palatu in manastirea Sinaiei. Dupa dejunu dantiurile alergau pe tóta galeri'a. Voda si Dómn'a se amestecau din grupa in grupa. Horele si dantiurile nationale au duratu pana la patru si jumetate dupa miédiadi. Horele imense cu lautari, musici si beuturi, nu s'au pututu face dupa planu, pentru cà plói'a a tinutu intr'un'a pana sér'a si tóta nóptea.

Deputatii se voru presintá regelui cam pe la finea lunei curinte, pe candu adeca M. Sa se va rentórece la Budapesta.

Lulu nu se însóra. Diuariulu Gaulois, care are informatiuni din partid'a bonapartistiloru, serie, cà intredederea ex-imperatesei Eugenia cu veduv'a regin'amama a Svediei, n'a avutu de scopu incheierea unei casatorii, precum scriseram si noi. Veduv'a regina a Svediei, o nanacia a principelui imperatescu, rentorcéndu-se din Italia a voitu sè faca Eugeniei o visita in Arennenberg, inse simtindu-se pré obosita, renuncià la planulu acest'a, deci ea rogà pe Eugeni'a a vini la Salzburg.

Camer'a deputatiloru si-a constituitu defii-tivu in sambet'a trecuta, la 4 septemvre. In nrlu trecut noí inregistraramu si alegerea dlu Petru Mihali, de notariu. Insemnàmu acuma, cà notiti'a aceea s'a facutu inainte de actulu constituirii, sperandu cà si de asta-data se va alege si dintre Romani unu notariu. Dar ne-amu insielatu. Intre cei alesi nu este nici unu Romanu.

Ni se spune — dice „Telegrafulu“ din Bucuresci — cà unu trenu din Germania, in care se aflá domnulu Cogalniceanu, s'ar fi lovitu cu unu altulu, si mai multe persóne au fostu ranite, intre cari si dlu Cogalniceanu si-a ruptu o mana. Nu scimu pana la ce puntu este adeveratu acestu sgomotu; promitemu inse, de va fi esistatu faptulu, sè dàmú câtu de curendu amenunte.

Unu diuaristu romanu, directorului „Poporului“ din Bucuresci — precum cetimu in „L'Europe Orientale“ — dlu M. Barabescu a fostu arestatu dilele trecute, dimpreuna cu garantulu acelu diuaristu. Amen-doí sunt acusatí, cà au insultatu pe príncipele domnitoriulu.

Englesii vinu din ce in ce mai multi sè védia si sè studieze frumós'a Transilvania. Se scíe din Sibíiu, cà dilele trecute au sositu acolo siese englezi, cari de acolo au plecatu in muntii Fagarasiului. Speràmu, cà dinsii voru fi mai drepti fatia de Romani — déca voru serie ceva — decátu Bonner, carele numai dupa ce si-a publicatu cartea si-a recunoscutu gresiél'a.

Resbunarea unei cantaretie. O cantarétia pré cunoscuta la Paris, alu carei nume diuariele de acolo inse lu-tacu, fu de curendu arestatu. Dam'a acést'a a avutu pana 'n dilele trecute unu amantu, care de odata i anuncià, cà are sè se cunune cu alt'a. Cantarétia, fa-

tiarindu o nepasare rece, întrebà de diu'a, ór'a si loculu cununei. Amantulu i spuse timpulu si cà ceremoni'a se va face in catedral'a orasiului M. aprópe de Paris. Asiá s'a si intemplat. Inse in momentul, candu parechi'a nõua avea sè iésa din biserica, si candu — dupa datina — trebuia sè sune unu marsiu de bucuria, orgón'a începù sè cante Dies irae. Cantaréti'a adeca a coruptu pe organistu. Conductulu nuptialu, audindu aceste tonuri, remase incremenitu. Mirés'a lesinà. Toti alergara la usia. Inse aceea erà incuiata, si Dies irae sunà mai departe. In urma cantaréti'a si organistulu fure arestatu. Investigatiunea curge.

La Craiova a isbucnit in nõptea de 21 spre 22 augustu focu in scól'a de arte si meserii, si a duratu pana a dóu'a di. Pagubele sunt fórte mari.

Ex-regina Isabella petrece cu trei fiice ale ei la Trouville. Ea se scalda in mare, si bai'a i face fórte bine. Dins'a va petrece acolo pana 'n finea lui septemvire, si mai tardiu se va duce la fiulu seu, regele Alfonso.

Unu bietu omu din Tövishatu (Selagiu) mergendu dilele trecute la Hadadu, pe cale se culcà sub unu peru. Elu trase unu somnu dulce. Dar desceptarea i fu amara. Elu avea 17 fl. infasiurati in o cãrpa si bagati in turaculu cisme sale. Unu blastematu inse, pe candu elu durmiá, i furà banii. Va sè dica, nu e bine a purtá cisme cu turaci asiá de largi!

O dama de 118 ani. In o trafica din Praga o be-trana de 118 ani vinde tigãrile. Cu tóte cà ea nu e tinera, are multi cumperatori. Ea e deplinu sanetósã, purure viala, si cvartirulu diusei se afa in alu treile etagiu.

Unu erou carlistu. Don Esteban de Serbas petrece in presinte la Paris. Spre cea mai mare parere de ru a lui, dinsulu nu mai póte luá parte in batalii, cà-ci — ranitu de o granata — fu silitu a-si amputá ambele picióre. Precum povestese diuariulu „Figaro,“ Don Esteban sub decursulu operatiunii n'a rostitu nici unu cuvntu, n'a scosu nici unu suspiniu. Dupa ce unu picioru i fu amputatu, elu se întórse catra mediculu operatoru si lu-întrebà: „Ai dta o tigara?“ La respunsulu negativu alu aceluia, elu i întinse piciorulu alu doile, si dupa ce si acel'a fu taiatu, murmurà cu voce slaba: „Traiéscã regele Carlos!“ Apoi ameti. Don Esteban, carele acuma e de trei-dieci de ani, apartine uneia din cele mai bune familii din Navarra.

Bijuteriile reginei Victoria in pericolu. Politia din Buckinghamshire e ocupata acuma cu o afacere interesanta. Unu lucratoriu nu de multu a gasitu in Tamsa o cuthia si nesce chei. Elu le-a dusu la politia. Acést'a incependu a cercetá, a aflatu, cà cuthi'a sémene de minune cu cuthi'a de bijuterii a reginei Victoria, ér cheile se potrivescu la cuthi'a reginei. De securu vr'unu facatoriu de rele a voitù sè fure bijuteriile reginei, inse pana candu ar fi sositu ocaziunea dorita, a ascunsu sculele sale in Tams'a.

Unu ospetiu tragicu. In comun'a Bãbos nu de multu fiulu judelui conduse la altaru fiic'a celui mai bogatu omu din satu. Mirés'a a fostu iubita si de altu tineru, carele vedindu nimicita dorinti'a lui, se convorbì cu alti feciori si vinindu toti la ospetiu, incepura cërta. Din ast'a urmà bataia, din bataia mórte. Cinci insi au muritu. Celu d'antãiu mortu a fostu tat'a miresei.

O moima invetiata. Unu diariu din Paris povestese urmatóri'a intemplare. Intr'una din serile tre-

cute in salónele marquisului M. erà o societate, care a produsu o colecta neascepta pentru cei pagubiti prin esundarea apelu in Franci'a. Nu de multu marquisulu a cumperatu o moima. Acéstã moima siedeã in tacere intr' unu anghiu, pe candu societatea si-petrecea. O dama tinera se puse la pianu si cantà un'a din cele mai frumo-se melodii de salonu. Aplause entusiastice incununnara productiunea ei. Si candu apoi se facu tacere, moim'a de odata se scolà din anghiu, luà o peleria si începù a amblá pe la toti a aduná parale, — ceea ce — precum se vede — a fostu indatinat'a-i ocupatiunea la stapanulu seu de mai nainte. Ea adunà o suma frumo-sica. Acést'a se destinà apoi in folosulu pagubasiloru prin esundari. In urmarea acesteia marquisulu este silitu sèu a se despartì de moim'a sa, sèu a nu mai întoná musica in presiuti'a ei.

Din Aibunaru — in confiniulu militaru — se serie, cà in nõptea de la septemvire nisce facatori de rele au jefuitu cass'a comunala si au luat dintr'ins'a 1014 fl. Hotii nu s'au desceperitu inca.

In comun'a Beregsen, comitatulu Timisiorii, a avutu locu nu de multu o scena grozava. Barbierulu de acolo, Nicolae Krãmer, a impuscatu pe soci'a sa si pe fiic'a sa, apoi a facutu capetu vietii sale proprie.

Biserica si scóla.

Marturisire neocompleta. Unu predicatoriu din America întrebà dupa predica pe unulu dintre ascultatorii sei: „E bine, mi-pare bine, cà te vediu aici. Pare c'ai intratu pe calea cea buna. Furatu-ai in septeman'a acést'a vr'o gaina?“ — „Ba nu, dle parinte!“ — „Nici gãsca nu?“ — „Nu.“ — Preotulu i strinse man'a cu bucuria si se departà. Usioratu diuse atunce crestinulu vecinulu seu: „Ce bine, cà nu m'a întrebatu si despre vr'o ratia! O patiam!“

Unu mire surdu. Nu de multu se insurà unu betranu din Pusza Szt. Miklós. Ca omu cu minte, elu si-alesu o be-trana. Inse elu erà surdu. Candu se aflau in biserica la cununia, preotulu întrebà de betranu, deca iubescu pe femeia acést'a? Betranulu nu respunde nici unu cuvntu, càci nu audì nimica. Mirés'a lu-coti si i diuse: „N'audi ce te-a întrebatu parintele?“ — „Nu“, — respunde elu. Mirés'a la acést'a i siopti la urechia: „Parintele te întréba, deca me iubesci sèu ba?“ — „Te iubescu, te iubescu“, — respunde surdulu si cununia se incheià.

Baronésã Burdett Conts, o englesa cunoscuta prin faptele sale filantropice, fu de curendu la Londra prin acea distinsa, cà o logia de zidari liberi adoptà numele ei. Baronés'a a facutu logei unu prezentu, care constà din mai multe foteluri pompóse. Logi'a i-a votatu adresa de multiamita.

Corabi'a lui Noe pe actie. Adventistii din Massachusetts ascépta venirea potopului inca inainte de finea acestui anu. Capulu sectei dara a facutu planulu d'a cladi o corabia cu actii, in care sè se póta mantui toti credinciosii sei. O actia de 20 dolari indreptatesce pe proprietariu a intrá pe corabia, ér o a actia de 50 dolari i deschide usi'a unui cabinetu separatu. Pentru animale trebue sè se platésca separatu.

Societati si institute.

✓ **Adunarea Asociatiunii transilvane.** Tocmai in momentul d'a pune sub presa fói'a nõstra, primiramu de la altu corespundinte alu nostru continuarea descrierii adunãrii de la Sasu-Reginu. Raportulu fiindu

mai lungu, suntemu siliti a-lu amaná pe nrlu viitoriu. Asta-data anticipámu dintr'insulu, cá presiedinte fu alesu dlu Iacobi Bologna, vice-presiedinte dlu I. V. Rusu, éra secretariu secundariu dlu Visarionu Romanu. Viitóri'a adunare generala se va tiené la Sibíiu.

Adunarea din Resitía a Societátií pentru fondu de teatru romanu promite a fi interesanta. Comitetulu arangiatoriu, precum suntemu informati, lucra cu zelu, cá partea sociala o adunárii sè reésa câtu de bine! Damele din pregiuru facu mari pregatiri pentru balulu ce se va arangia.

Industria si comerciu.

Nevésta in tígara. Diuariulu „Szabadság“ din Oradea-mare povesteste, cá unu domnu de acolo, cumperandu o tígara in o trafica, abiá trase unu fumu dóue, si nesce sfarmaturi din aceea esplodara. Curiosu, de a gasi in tígara petecu de harthía, pe care erau scrise aceste cuvinte: „O blondina placuta, cu unu vinitu anualu de 500 fl., doresce de barbatu pe unu diregatoriu. Mai pe largu 3. k. blondin'a, poste-restante Budapesta.“ Celu ce voiesce, póte sè concurga.

La telegrafu serviciulu de nópte fu sistatu din 1. septemvre in mai multe orasie, intre altele si in Oradea-mare.

Economia.

Locustele. In judetiulu Ismailu, Bolgradu, Cahulu si Falciu din Romaní'a, au vinitu de nou o multime de locuste. Cu tóta staruinti'a spre a le alungá, ele au facutu paguba multa.

Suvenirea mortiloru.

Primimu urmatori'a seire trista :

Iuliana Michali nasc. Manu de Sajo si famili'a: Elena ved. Várady cu fic'a s'a **Iuliana**, — **Iuliu** c. r. capitanu de cavaleria, — **Petru** deputatu dietale cu soci'a s'a Luisa nasc. Simon si fii loru Florentinu, Gabrielu si Sofia, — **Victoru** Episcopulu Lugosiului, — **Ioanu** advocatu, — **Gabrielu** candidatu de advocatu si **Maria** cu anima intristata anuncia repausarea in Domnulu, intemplata in 3 sept. 1875, a barbatului neuitatu si parintelui loru pré iubitu, a lui

Gabrielu Michali de Apsia,

jude regescu la Curtea suprema a Ungariei.

Inmormentarea remasitiiloru pamen tesci ale adormitului se intemplá dupa ritulu bisericeí gr. cat. in Saresèu la 6 septembrie 1875, la 2 óre d. m.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecventata !

Ghicitura de siacu

de Ana Togamu.

fii	doru ?	stin-	tia-	de-si	mea	rema-	taria
tic-	rii,	man-	de	ne	ma-de	more	trescu;
do-	Déca	Bra-	c'a	ra	Caci	La	roma-
glo-	le	ti-o	drii	ar-	nia,	nu-	valulu
lu-lu	rescu.	vóse,	Tia-	asta	astea	dulce	trecu-
nor-	de	ba	vii-	spu-	rescu	Dulce	le
Fer-	poca-	ra	ucu	Ce-ti	nia	toti	eu-tie
mea	vinu	toriu!	mege	mare,	pe,	do-	roma

Se póte deslegá dupa saritulul calului.

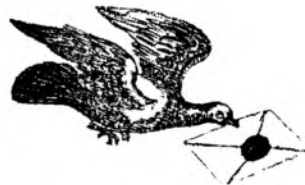
Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 23 :

Fà-me Dómne ursitóre,
Sè urzescu dile cu sóre,
Dile dulci de serbatóre
Mandrei mele tierisóre !
Séu me fà unu angeru blandu,
Cá sè lasu acestu pamentu ;
S'alungu norii cei de gele
De pe ceriulu tierei mele.

Anastasia Leonescu.

Bine au ghicitu-o dómnele si domnisiórele : Emilia Popu n. Marcusiu, Olga Isfaneseau, Anna de Rác, Harielia M. Stanciovici, Sofia si Mariti Ionutiasiu, si de la dnii : Paulu Ursu, Silviu Luminosu, Paulu Liuba, N. I. Baboianu, Urosie Cernescu, Ionu Encescu.

Post'a Redactiunii.

Catra o filomela. Nu se póte publicá. Póte ca vei avé altele mai reusite decatu acést'a.

Oravitia. Multiamita. In privinti'a persónei aceluia te insieli, de óra ce este chiar — serfitoriulu acestoru síre.

Timisióra. A sositu. Multiamita si salutare !

Dnei E. P. Vi s'a tramisu numai decatu. Credemu, ca de atunce le-ati primitu.

Dsiórei A. C. Tocmai in momentulu candu amu voitu se ve insciintiamu, amu primitu scrisorea dv. Asiá dara e bine !

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tierei nr. 39.